

**PODKLAD K SEMINÁRNÍ VÝUCE:
VI. semestr TPH – I**

Nepříčetnost zaviněná a nezaviněná

11 Tdo 1482/2007

U S N E S E N Í

Nejvyšší soud České republiky projednal v neveřejném zasedání konaném dne 21. ledna 2008 dovolání podané obviněným V. H., proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 16. 2. 2006, sp. zn. 8 To 67/2006, jako soudu odvolacího, v trestní věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 4 T 67/2005, a rozhodl t a k t o :

Podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. s e z r u š u j e usnesení Městského soudu v Praze ze dne 16. 2. 2006, sp. zn. 8 To 67/2006.

Podle § 265k odst. 2 tr. ř. s e současně z r u š u j í také další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

Podle § 265l odst. 1 tr. ř. s e Městskému soudu v Praze p ř í k a z u j e , aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem **Obvodního soudu pro Prahu 2** ze dne 30. 8. 2005, sp. zn. 4 T 67/2005, byl V. H. uznán vinným trestným činem *opilství podle § 201a tr. zák.*, (§ 360 odst. 1 TrZ) za který byl podle § 201a odst. 1 tr. zák. odsouzen k trestu odnětí svobody v délce trvání tří let, jehož výkon mu byl podle § 58 odst. 1 tr. zák. a § 60a odst. 1, 2 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu v délce trvání tří let, za současného vyslovení dohledu. Podle § 55 odst. 1 písm. a) tr. zák. byl zároveň obviněnému uložen trest propadnutí věci, a to jednoho kusu kladívka ve tvaru sekyrky s dřevěnou rukojetí.

Podle skutkových zjištění Obvodního soudu pro Prahu 2 se obviněný shora uvedené trestné činnosti dopustil *tím, že*

dne 2. 3. 2005 kolem 19:00 hod., v P., ve spodní hale železniční stanice P.–h. n., u třetího sloupu od provozovny S., po předchozím požití alkoholických nápojů, když se přivedl do stavu nepřičetnosti, fyzicky napadl K. M., tím způsobem, že jej dvakrát udeřil tupým kovovým koncem malé sekyrky a když si poškozený chránil hlavu, udeřil jej topůrkem do pravého zápěstí a následně po pádu poškozeného na zem do něj několikrát kopl, a to do hlavy a těla, a způsobil mu tak dvě tržné rány na hlavě v temenní krajině délky 3 cm.

Proti citovanému rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 podal obviněný V. H. odvolání, na jehož podkladě rozhodl **Městský soud v Praze**, jako soud odvolací, usnesením ze dne 16. 2. 2006, sp. zn. 8 To 67/2006 tak, že obviněným podané odvolání podle § 253 odst. 1 tr. ř.

zamítl. Toto usnesení odvolacího soudu bylo doručeno mimo jiné obviněnému V. H. dne 13. 11. 2007, jeho obhájci JUDr. T. M. dne 31. 3. 2006 a Obvodnímu státnímu zastupitelství pro Prahu 2 dne 28. 3. 2006.

Proti citovanému usnesení odvolacího soudu podal obviněný, prostřednictvím svého obhájce JUDr. T. M., Ph. D. dovolání, které bylo doručeno Obvodnímu soudu pro Prahu 2 dne 10. 4. 2006.

Obviněný ... ohledně dovolacího důvodu uvedl, že ...

K tomu obviněný dodal, že je prakticky nepřetržitě pod vlivem alkoholu a byl-li zadržen, dozníval u něj stav opilosti, začaly se projevovat abstinenční příznaky a nebyl proto schopen rozlišovat následky svého jednání.

V další části svého dovolání obviněný uvedl, že se trestného činu, jímž byl uznán vinným, po subjektivní stránce nedopustil. K tomu dodal, že neměl v úmyslu někomu ublížit a dále uvedl, že vzhledem k tomu, že ***je alkoholikem v posledním stadiu alkoholismu, jsou u něj rozpoznávací a ovládací schopnosti setřeny a není ani schopen ovládnout první napití, lze uzavřít, že byl nepřičetný a trestně neodpovědný. Nesprávnost právního posouzení spatřuje v tom, že se soudy nevypořádaly s jeho nepřičetností a z ní vyplývající trestní neodpovědností ve smyslu § 12 tr. zák.(§ 26 TrZ).***

Vzhledem k uvedenému navrhl obviněný závěrem svého dovolání, aby Nejvyšší soud České republiky podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil napadené usnesení Městského soudu v Praze ze dne 16. 2. 2006, sp. zn. 8 To 67/2006, a aby podle § 265l odst. 1 tr. ř. uvedenému soudu přikázal věc v potřebném rozsahu znovu projednat a rozhodnout.

...

K dovolání obviněného se ***vyjádřila nejvyšší státní zástupkyně prostřednictvím státního zástupce činného u Nejvyššího státního zastupitelství.***

...

Pokud jde o věcné námítky uvedl státní zástupce, že namítaná nepřičetnost obviněného v době spáchání činu není relevantní, neboť obviněný netrpěl a ani netrpí duševní poruchou, ***a navíc byl stíhán pro skutek, u jehož právní kvalifikace je nezbytný stav nepřičetnosti.*** Vzhledem k uvedenému konstatoval státní zástupce, že tyto námítky obviněného jsou zjevně neopodstatněné.

S ohledem na uvedené skutečnosti navrhl státní zástupce, aby Nejvyšší soud České republiky obviněným podané dovolání buď odmítl podle § 265i odst. 1 písm. a) tr. ř. jako nepřípustné nebo je odmítl podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. pro zjevnou neopodstatněnost, a toto rozhodnutí učinil v souladu s § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. v neveřejném zasedání.

Nejvyšší soud České republiky (dále jen „Nejvyšší soud“) jako soud dovolací

(§ 265c tr. ř.) nejprve zkoumal, zda je v této trestní věci dovolání přípustné, zda bylo podáno v zákonné lhůtě a oprávněnou osobou. Shledal přitom, že dovolání obviněného přípustné je [§ 265a odst. 1, 2 písm. a), h) tr. ř.], že bylo podáno v zákonné lhůtě, jakož i na místě, kde je lze učinit (§ 265e odst. 1 tr. ř.), a že bylo podáno oprávněnou osobou [§ 265d odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř.].

...

Vzhledem ke specifické konstrukci trestného činu opilství podle § 201a tr. zák. (§ 360 odst. 1 TrZ), věcným námitkám obviněného obsaženým shodně v jeho odvolání i dovolání a vzhledem k obsahu trestního spisu sp. zn. 4 T 67/2005, zejména znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie a sexuologie, který byl vypracován znalkyní MUDr. J. K., CSc. (srov. č. l. 15–20) a výpovědi znalkyně ze dne 8. 4. 2005 (č. l. 21–22), považuje Nejvyšší soud za potřebné ***nad rámec dovolacího řízení dodat (obiter dictum)***, že při věcném posouzení námitek obviněného **by se odvolací soud měl pečlivě zabývat jeho zaviněním ve vztahu ke spáchání trestného činu opilství podle § 201a tr. zák., (§ 360 odst. 1 TrZ), resp. ve vztahu k intoxikaci, která byla důvodem nepřičetnosti obviněného.** Z citované výpovědi znalkyně MUDr. K., CSc. totiž vyplývá, že obviněný, jako alkoholik v tzv. terminální fázi alkoholismu, není schopen zdržet se požívání alkoholu, neovládá první napití a není také schopen započatou konzumaci alkoholu přerušit, ač zná účinky alkoholu na své chování (srov. č. l. 22).

Otázka, zda je obviněný vůbec schopen odolat požívání alkoholických nápojů či nikoliv, je přitom rozhodná pro posouzení, zda se do stavu nepřičetnosti přivedl zaviněným (byť i nedbalostním) požitím alkoholických nápojů či nikoliv ...

...

Trestní odpovědnost pachatele je totiž i u trestného činu opilství podle § 201a tr. zák. (§ 360 odst. 1 TrZ) vázána na existenci jeho zavinění, a to ve vztahu k intoxikaci, jež u něj způsobila nepřičetnost (tj. „znepřičetnění“ se požitím návykové látky).

Jinými slovy nemůže-li pachatel ovládnout nutkání požití alkoholické nápoje (např. právě pro konečnou fázi závislosti na alkoholu) a neovládá tak ani to, zda se přivede požitím alkoholických nápojů do stavu nepřičetnosti, v němž se dopustí jednání, které má jinak znaky trestného činu, nelze jej podle názoru Nejvyššího soudu učinit vůbec trestně odpovědným, neboť je jeho trestnost vyloučena právě pro nepřičetnost.

Nejvyšší soud po zjištění, že dovolání ... je opodstatněné, zrušil podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. napadené usnesení odvolacího soudu. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil Nejvyšší soud rovněž další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

Podle § 265l odst. 1 tr. ř. pak Nejvyšší soud přikázal Městskému soudu v Praze, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Městský soud v Praze se bude znovu zabývat odvoláním obviněného.

Městský soud v Praze je v dalším řízení povinen postupovat podle § 265s odst. 1 tr. ř. a je také povinen respektovat zákaz reformationis in peius (§ 265s odst. 2 tr. ř.).

Protože vady zjištěné Nejvyšším soudem na podkladě dovolání obviněného V. H. nebylo možno odstranit v případném veřejném zasedání dovolacího soudu, bylo rozhodnuto o tomto dovolání v souladu s § 265r odst. 1 písm. b) tr. ř. v neveřejném zasedání.

P o u č e n í : Proti rozhodnutí o dovolání není s výjimkou obnovy řízení opravný prostředek přípustný (§ 265n tr. ř.).

V Brně dne 21. ledna 2008

Předseda senátu:

JUDr. Karel Hasch

© 2010 Nejvyšší soud

OTÁZKY:

- 1. Co lze vytýkat vyjádření státního zástupce NSZ k podanému dovolání?**
- 2. V čem je podstata a význam *obiter dictum* NS pro odlišení nepřičetnosti pachatelem nezaviněné a zaviněné?**
- 3. Jaký je správný závěr stran trestní odpovědnosti – neodpovědnosti odvolatele ve vztahu k trestnému činu opilství?**